

Az utolsó bónap

NAPLÓ, 1997. MÁJUS 27. – JÚNIUS 26.

V. 27. Kedd

Tele vagyunk jó hírrrel. Jelcin Párizsban váratlan bejelentésként közölte, hogy elfordította a NATO-államokra irányított atomfegyvereket, Clinton szerint pedig véget ért a hidegháború, Európa megosztottsága. Romániában is a megvalósult álomról beszélnek: most láttam az éjfél utáni Duna-Híradóban, ahogy a marosvásárhelyi emberrengetegben – csupa megviselt, szürke öltözékű arc! – Göncz és Constantinescu alakja fölmagasodott, csuklójukon fogták egymás kinyújtott karját. Constantinescu a leírt beszéd helyett arról a meghatódottságról beszélt, amit Göncz (e században az első Romániába látogató magyar államfő) szavai keltettek benne. A Farakas utcai templomban Gönczcel együtt énekelt a Gyülekezet a *Himnusz*t.

A professzori ösztöndíjas Csűrös fáradtan panaszolja, hogy még egy fillért sem kapott, de már írnia kell a fiatalabb nemzedék ajánlóleveleit. A Gróh Gáspár szervezte írószövetségi vitán (a '45 utáni íróperekről) részvétlenség és felelőtlenesség tombolt, még Matyi is rögtönzött, Doby János folyton beleszólt a hallottakba, „Nem igaz!”-nak nyilvánítva némelyek, például Tóbiás Áron hosszú szövegeit.

Lakatos András jobb benyomást kelt, a tőlem kapott irodalmat már áttanulmányozta, el van bűvölve a két Szuntyer-vallomástól meg a '45-ös naplórészletektől. Mindenki jobb formáját mutatja, csak az időjárás goromba!

A Pagodában Horgas Béla „vezeti rám” Turczy Tamást. Sulyok Vince-típusú, a *Valabai versek* rendezője. Kali Kálmán régi módon barátságos. Írószerszámokat veszek, ebédelek, megnézem a postát. Kelemen rövid levele nem lelkesít. A ma négyéves Marci gyerek kénye szerint táncoltatja szüleit, a szombat délutánt is hozzá képest kell „rendezni”.

Sárrika Körmendi Klárit pacifikálja hosszú telefonnal. Melinda mégis talán zenét fog tanulni érettségi után. Klári már kapott meghívót a Kodály-könyvbemutatóra, én, jellemző módon, még nem; a kéziratot azért olvasgatom.

A legrosszabb hír volt ma Hernádi Gyula szemvizsgálati eredménye. A CT daganatot nem mutatott ki, de valami baj van az arcüregében, mert a fájdalom nem szűnik.

Az *Idő van* (Gothár)-film nem válik be nálunk. Elkapunk egy Liz Taylor-filmet – ahol a kis hölgy annyi idős, mint a mi Ágotánk (*Nagy derby*).

V. 29. Csütörtök

Lakatos András pontosan tízre érkezik, elszámol a kéziratommal. Különösen finoman fogalmaz a '45-ös naplóról. A felnőtt lírai meglátások milyen jól keverednek a kamaszerotikával, valami olyan unikumot lát az írásban, amit a *Cséplés Buzsákon*-ban. Persze a szerkesztés utólagos szerepét látja, de jól érzi meg, hogy a Rudival való párbeszéd s lakóhelyem hangulata tele van eredetiséggel. Szirtes a neki is elküldött kóstolóra megismétli ajánlatát a kiadásról.

A Szuntyerből* nagy komolyan másfél sort ír az igazgató, hogy Szuntyer-vallomásomat elfogadták, miközben már Kálmánét is megküldtem. Valahogy rosszul reagál a világ elvárásaim-

*Kaposvári MÁV Nevelőintézet. Szokatlan neve állítólag a régi, évtizedekkel előbbi „éhező” diákokra utal.

ra! Lakatos András csak annyiban, hogy Wilhelm András zenei könyvemmel való elégedetlenségét Miklósnál pontosabban jelenti (Szöllösy Kodály-könyvének nem az a címe... pedig igen is az. És Breuernak sincs igaza abban, hogy Erkel *Ünnepi nyitánya* a *Himnusz*t nem idézi).

Amiben megegyezünk: Sneé Péter levele. Szerinte se kéne abbahagyni a vele való kapcsolatot. Elég megdöbbenők az olyan tények, hogy Bulla Karcsi teljesen kikopott világunkból. Mutatom videón Matyi laudációját, közben János érkezik, viszi tőlem az „apanázst”.

A délután elegendő arra, hogy a *Kodály-émlékkönyv*nek végére jussak. Elmegyünk a Muzsika negyvenéves jubileumi estjére az Óbudai Társas Körbe. Feuer személyesen invitált bennünket, s persze minden, nálunk fontosabb lekötöztetettjét Petrovicstól Bozayig, Sárositól Orbánnéig. (Ottónak persze itt is hangzik el verse. Jó vers, és jól szól Kézdy György hangján.) A zenéket egyáltalán nem élvezem a tumultus és a tévés tohuvabohu miatt. Petrovics nyitja meg Felvégi Andrea kiállítását. (Jobb fotós, mint gondoltam.) Megérem, hogy Gönczné nem fogadja köszönésem.

A fogadáson jó enni-innivalók közt oldottan vagyunk Bozayval és Bálint társaságában. A kamerát Petrovics Eszter-lánya irányítja. A Devich fiú így reagált levelemre: „Teljesen ártatlanra tetszett zúdítani panaszát...” – valaki ember talán mégis van a Magyar Nemzet szerkesztőségében! Mossa kezeit, továbbadta észleleteimet.

Fekete Tamás hívott, már megjött az ötvenéves találkozóra. Bakay Árpád hozza Kaposvárra.

V. 30. Péntek

Gyulát egész nap nem találok. Baj lehet a szemével... Nem kutakodom utána, mert különböző fizetések, elmaradások, nők magyarázkodásai és sajnálkozásai, meg a kinti hideg szél megint torlasztja a gyomorszáj körüli nyomást. Ennél csak az rosszabb, amikor fél órát várom a fél óráig hazacammogó buszt. Könyvadósságaimat három híján teljesítettem. (Recenzió-írás...)

Sárikát már nem érem itthon. Tovább tart a csimpaszkodó dilettánsok levél- és versinváziója. Deák-Sárosi nem érti, Szakolczay miért nem fogékony a verseire. Ugyanezt kérdezhetném én is Bán Zoltántól, aki nem talált méltónak az elmúlt kétévi *Szép versekre*.

Három kis kiadó ismerteti könyvheti könyveit. A Kortárs Kiadó háziasszonyaként Líviának billeg szokott magabiztossággal. Később, amikor Alexa megjelenik, az egész társaság eltűnik vele. Utoljára ezt Bálint Pista rokonsága csinálta. A Széphalom szerzői után Monostori beszél szépen két könyvről, Holló András és Vekერი Laci Németh László-s írásairól. Ahogy ő engem is hozzávesz műhelyéhez, mennyire más, milyen barátságos! Maradtak még ilyenek is mutatóba.

Rühelljük otthon a kinti hűvösséget. Sárika a Dob utcai híreket mondja.

V. 31. Szombat. Bp.–Kaposvár–Fonyód

Különféle altatóktól végül annyira elkábultam, hogy Sárikának kell figyelmeztetnie a már fél órája elzengett ébresztő jelére. Lakatos Kálmánék pontosan jönnek értünk autóval. Fejemben egész nap marad valami túlnyomás, ami tán annak is akadálya, hogy igazán fölélénküljek, vagy líraivá váljak osztálytársaim körében. A feleségek fotókat cserélnek. A Lakatos gyerekek jólétét cseppet sem irigylem, Kálmán sok töredelmére gondolva. Kálmán kiegyenlített rezignációja jó hatással van rám, s mindannyiunkat elbűvölnek az igali út Pusztanemestől Ráksiig nyúló hosszú völgyei, Bálványos ritka szép jelenése. Alig több mint két óra alatt ott vagyunk iskolánk mellett a Szent Imre úton. Addig emlegettük az apagét Király apival kapcsolatban, hogy éppen őt kapjuk meg elsőnek nejestül. Módja van a kommunistákat és Torgyánt egyaránt szidni. Fő kulturális mecénásként Marian Miklóst véli kitüntetendőnek. Az ám, Tomori meg Katona Piroska mellett, Takátszal együtt ő is él még a régi tanárok közül!

Jönnek végre, a templomból. Férje jogán Kardos Baba is köztük van, ám úgy látszik, örök haragot fogadott ellenünk; ha tőle függne, talán nem is köszöntene bennünket. Nagy bűnöm, hogy nem segítettem költői kibontakozását a Somogyban. Most hallom Takátsról, hogy Tüskés Tibor Veszprémben járva verseket fogadott el tőle; van köztük egy róla szóló is – olyan rossz, hogy még!

A találkozót fönt a második emeleti bal sarkon (valamikor laktunk benne...) kezdődik. Kárpáti fölajánlja, nézzük meg a legutóbbi találkozóról készült videofelvételt.

Rövid az idő ahhoz, hogy szokásos módon sorra vehessük egymást. Szigetvári kezdi el ismertetni Benedek Csitával készített közös dokumentumkötetét, de félbe kell hagynia, hogy a déli harangszóra lemehezzünk az iskola hősi halottainak emlékére koszorúzni. Működik a helyi tévé, jelen van Mihályfalvi igazgató, lebonyolódik majd a Gelléri-díj mezítlábas átadása. Hirtelen kapok észbe, hogy szertartásmesterként nekem kellene az adakozóról meg Gellérről is szólnom. Szerencsére kéznél van a már eleve Fekete Tamásnak dedikált *Szomjúság*-könyvem. Idézek a kötet végén levő interjúból, s kikerekedik mondandóm, olyannyira, hogy Tamást, ki korábban a helyi tévének is nyilatkozott, rázza a sírás, amikor neki adom át a könyvet. Lányok félkaréja ajándékoz meg bennünket egy-egy szál virággal, s hallhatom életem egyik legrosszabbul elmondott versét. *Az iskola udvarán*-ban szavak, szótagok, sorok rendjét is megváltoztatja a szavaló hölgy, kinek kénytelen vagyok a magam virágát átadni.

Kóka folytatja dokumentációja ismertetését. Takáts közben mellettem ül, hallani kénytelen egy akkori levelemből idézett, rá vonatkozó sort: „Fél az érettségítő a büdös!” Tény, hogy ez is közrejátszott abban, hogy 1946-ban kért, kapott miniszteri fölmentést. Nem járok jobban anonim eposzomból való idézeteimmel se. Ez az, amit a Szigetvári testvérek felkérésére Kaposvár aranyifjúságáról írtam 1947 elején. A majdnem háromszáz soros műről utólag derül ki, nincs híján a verselő leleménynek, de igen szorosan, ügyetlenül gépelték – nehezen olvasható. Boross Pétert mindenestre még kifigurázza belőle Kóka, aztán kiosztják a 700 forintos költséggel készült, Benedek Csita illusztrálta művet. Másra már nem marad idő a Helyőrségi Klubban fogyasztott ebédig. Lakatosékkal, Simonékkal jól kiválasztjuk a magunk külön asztalát. Dobribán Géza kerül még mellénk. Lehetünk vagy ötvenen, hozzátartozókkal együtt. (A fiúk száma, ha jól számoltam, az A-ból 13, a B-ből 15...) A tabló teljes létszáma: 59 (60) fő volt. Ebből tehát 28 van jelen, és 36 él feltételezhetően. A fél évszázados évfordulón ez nem rossz eredmény.

Kóka mutatja „tanári” noteszét, amit elsős korunk óta vezetett. Nála a Siposs Géza-féle Anna utcai iskolai névsorhoz megvolt a kép is; megvannak (át is adja) gimnazista kori leveleim. Igazából ő volt a Géza utáni főarchiváló. Mindazonáltal most jelenti be, hogy szerdán nálunk szeretne megszállni, mert különben tízezerért alhatna valahol. Már majdnem négy óra van, amikor előállok Tóth Jóska üzenetével. Elmondom, megillető tisztelettel, a Siposs Gézáról valókat, naplótervetem ismertetem, de – a tapadó igény láttán – egy-két részletet felolvasok '45 őszéből s a bankett leírásából. Benke Baba valamivel nyájásabban veszi magnójába a férjéről is szóló részleteket.

A Biczó közti téren Kelemen Lajos vesz át bennünket. Az ünnepelt négyéves Marci játszótársai közt ül a padon. Szép a kisfiú, bőre színe, nézése különösen vonzó. Anyja is helyes, és előzetes félelmem (hogy itt minden a gyerek körül forog) csitul némileg, amikor Marci átveszi az IFOR-feliratot teherautót.

Lajos visszafogott, bölcsen elmélkedő. Tibort s az egész kaposvári szellemi életet kellő kritikával szemléli. Szerinte a Somogy fennmaradása attól függ, ad-e több támogatást Soros. Ezért kell Somlyó a szerkesztőbizottságba, ezért kéne, hogy ő szóljon Balla Zsófiának, adjon verset (ő hiába szól).

Nem érdekes ezeket a manipulációs terveket lejegyezni sem. Távobabb kerültem ettől a problematikától. Még mindig több közöm van a Kaposvár–Fonyód közti úthoz. Szinte nem is

találkozunk járművekkel, de a hideg naplementés Balaton környéki táj, mint egy kristályhalmaz, közeledtekor mindinkább elbűvöl.

Háromnegyed 9-től már a fonyódi család életében veszünk részt; nézünk valami rossz amerikai komédiát, majd Laci sógor szólít föl, meséljek a találkozóról. Érdeklődve lapozza Kóka emlékkötetét. Tetszenek neki Benedek karikatúrái.

Helyesen döntöttünk a villában alvásról. A hideget tempírozni tudjuk – fél egy felé már ez a napló is kikívánczozik kezemből. Többször éreztem (pl. Kelemenéknél), hogy nagyon fáradt vagyok. Egy leveletem fölolvastam Sáríkáknak a Kókának írtak közül. Csodálkozott tizenhat éves kori érettségemen...

VI. 1. Vasárnap. Fonyód

Sikerült jól aludni. Délelőtt földerítjük Fonyód újdonságait. 27 milliót költöttek a működés, majolika kutas városközponti díszterre, mellette, a lerombolt mozi és a kibővített Delta közt viszont ocsmányi rendtelenség, kosz, fantáziátlanág van. A hideg idő is lehet oka, hogy semmi meghatódás sincs bennem, amikor a szinte mólónyi közelségben látható túlsó partot megpillantom. Felhívom Gyula számát, Ica szerencsére felveszi a telefont. Ahogy sejtettem, Gyula kórházba került (a Péterfybe), szembántalmait a felszökött vércukor okozta. Jobban van.

Amikor tizenkettő felé visszatérnénk nővéremhez, Babához, Laci sógor dűltan jön kifelé: „Így még nem húztak be a csöbe...” Egy magát kéményseprőnek kiadó díjbeszedő 860 forintot bevasalt nála, holott az év elején egyszer már befizették a díjat. Egyetlen derűs mozzanat, hogy egy Vörös Gyöngyi nevű kozmetikus, táblát állítva kertünkbe, 5000 forintot fizet nekünk. Nagyon kevés bizony a háztartásunkba csordogáló pénz; és folyton fizetni kell.

Nehezemre esik a *Kodály-emlékkönyv* ismertetőjét megírni – de a villában végre hét órára sikerül. (Sáríka nyír – férje ír...) Vacsora közben jobb a kedélyünk, bárha igen komor dél-afrikai film jut csak desszertnek a gyümölcs torta és az eper után.

VI. 3. Kedd

Ez a nap a *Kodály-emlékkönyv* bemutatására koncentrálódott, s utólag elmondhatni: nagyon szerencsésen. Az egy órával korábbi Széchenyi Akadémia rendezte könyvbemutatóról késő este Csűrös jelent. A tudósklubba túlzott létszámot beeröltető, Kosáry körül külön légkört hiába protezsáló rendezésről is rossz a véleménye, de főként Lakatos és Lengyel Balázs semmitmondásáról. Egyetlen mondatban említették, hogy az Újhold-antológiát Miklós szerkesztette, de szót nem adtak neki. Hubay egy behozott színésszel majdnem nevetséges drámajeleneget játszott le. Domokos Matyival azt se tudták, milyen arcot vágjanak ehhez a szcénához.

Borzásák nekem helyet biztosított maga és Ormos Mária mellett, de én már 2.40-kor elhagytam az akadémiai színhelyet.

A dugig telt Kodály-ház pincéjében a Kollár Éva vezette Monteverdi Kórus műsora után – jelezve a Szomjas Schifferték mellett ülő Sáríkáknak, hogy vagyok – biztonságosan megyek a több mint száz ember elé szónokolni. A kissé riadt Devich Márton mellett örömmel fedezem föl Fekete Tamást és Magay Bandit, persze Tamás tőlem kapta a meghívót.

Amit éjjel kigondoltam – hogy az Emma néni felé P. Young idézte levélre nagyon jól felel az én 1952-es versem –, tökéletesen beválk. Kodályné már szinte zavart szégyenkezéssel, a róla írt sorokra hivatkozva fogadott. Bónissal együtt megkapja tőlem a *Szomjúság...*-ot. A *Kodály-emlékkönyv* mind a száz példánya elkél. Sokaknak kell a versemet újra hitelesítenem. Szőnyi Erzszi szinte rajongva dedikáltatja zenei írásaimat, aztán jönnek sorba Vassné, Lukin, Andor Éva, Erkel Tibor, Szomjas Schifferték, Kondor Ilona, Heltai Nándor, Kollár Éva (különös megbecsüléssel a kórus nevében is...), Kristó Nagy, ki most ismerkedett össze Bónissal, s megajándékoz egy Promenade-koncertekről szóló angol képes könyvvel; Virány Gáborral is most kezdődik legális ismerkedésünk „fonyódi alapon”, Ittész, Nagy Klára még külön köszöntenek.

A Bónissal való beszélgetés is jól sikerül, Bálint külön is megdicsér, hogy egyetlen hibát sem talált produkciómban. Kodály Sárika még a búcsúztató háziasszony szerepét is eljátssza. Gerzson Pali kísér bennünket az Andrásy útra. Vörös Laciék is itt voltak, de csak Sárika beszél velük.

Annira jó kedvem támad, hogy Mahler 4. szimfóniájának Fekete Tamástól kapott CD-lemeze lejátsszásaán kívül („mert ez az ifjúságunk”) semmi komoly feladatot nem veszek magamra. Hernádi Gyula szerencsére telefonál. Hét végéig bent tartják a Péterfyben. A szem és az agy közt a felszökött vércukor okozta rosszulletét. Csütörtökön meglátogatom. Bónisról fogalma sincs, kicsoda, Szigetvárit valószínűleg összekeveri Zalavárral, Makoveczről viszont szinte meghatottan beszél, milyen melegszívű.

Sokáig kint maradok a tévé előtt; Sárika már alszik. Bosszankodom, hogy az RTL2 erotikus műsorában is protekciós, elnyűtt, semmire se való párok imitálják Vénusz játékát. Néztük viszont a kínzásokig a *Róma nyílt várost*, x-edik ismétlésekor is elragad a jelenetek légköre, az alakok, helyzetek hitelének ereje... vagy csupán Anna Magnani, Aldo Fabrizi játéka.

VI. 4. Szerda

Teszek-veszek, másolok, fölveszem a fizetésemet az eső környezte Várban, hazajövök, bekapom az ebédet (közben Sárika jön Jánoséktól – Beát vizsgálták, szépen fejlődik az embrió...). Mara mutatja a vastag *Posztmodern*-kötetet. Lívia átadja a Kortárs Kiadó könyveit; azzal magyarázza minapi alexás lelépését, hogy vitte őt és a könyveket kocsin. Albert Pál folyton itt lődörög, a hangja is kellemetlen. Imre mondja: volt olyan helyzet, hogy Határ Győzőékkel együtt léptek be a szerkesztőségbe, kölcsönösen levegőnek nézve egymást. Én is így vagyok a férfiúval.

Délután ez évi legnagyobb gyogytornaeredményemet produkálom. Demeterné Rózsika nem győz méltatni! Mégsem vagyok a régi erőmben.

A mai könyvbemutatón Serfőző is jelen van; most kapja meg műfordításaim kéziratát. Sorra megszólalnak a kiadók és szerzők. Határ Győző a legcikornyásabb, Püski még mindig figyelemre méltó.

Amire hazaérek, már itt volt Szigetvári, Kóka, jön Kiss Eszter, Németh Ferenc összekötője, hozzá végre a *Fülep család Becskerekén*-kötetet, amit holnapután kell bemutatnom. A nagydarab, teológiát is végzett hölgy bizony nevét se hallotta Csanak Dóranak, Timár Árpádnak.

Kóka a műemlékesek konferenciáján van itt, fogadáson vesz részt, és 9–10 közt tér vissza. Nézi velünk együtt Ron Fricke remek *Világok arca – Baraka* című dokumentumfilmjét, aztán még két órát diskurálunk a találkozó apropójából – osztályunkról, Kaposvárról, Pécsről. Azonos témákról mindketten sokat tudunk, s az érzelmi, eszmei háttér igénye egyformán megmaradt bennünk. Megdöbbenő dolgokat hallok főiskolai tanítása tesztejéről. Sokan már kétsornyi népdalszöveget se tudnak leírni: „A csiszári hegyek alatt elesett a ló” (legföljebb így...).

VI. 5. Csütörtök

Még együtt reggelizek Kókával. Érzem körülötte a régi érzelmes légkört, megkapja dedikáltan a *Szomjúság*...-ot, ha már annyira tetszett neki, amit belőle fölolvastam.

Pápay Éva takarítónő itt működik, de szobámban délig el tudom olvasni a Fülep-könyvet. Nagyon tetszett, nem lesz nehéz róla szólnom, de csak késő este jutok hozzá az írásos mondanivaló megfogalmazásához.

Két órára a Liszt Ferenc térre megyek, Tüskés van ott Czigány Gyuri és Kautzky társaságában. Tibor átadja Csorba-könyvét, s mutatja a Pálinkás György szerkesztette vendégszámot, melyben Thomka Beáta nyilatkoztatja Mészölyt – aki három ponttal intézi el a Tibor szerkesztette Jelenkor-korszakot, amikor majdnem a nyakát törte T. T., M. M. miatt. Mit mondassunk

rá? Tiborral legalább kisebb diplomáciai húzásokat még a régi egyetértés szintjén tudok elintézni. Sediánszky Dizseri jelenlétében ohétkodik a Lázár Eszter-féle FÉSZEK kapcsán. A nő a Pagodában őrajta is keresztülnez, nem köszön, nincs jelen saját rendezvényein.

Alig találom meg Gyula kórházi helyét a Péterfy Sándor utcai J-épületben. Amit Ica mondott a fiú elesettségéről, igaz. Szemén homályosított üvegű ókula (Jumurdzsák! – mondja ön-iróniával). Még a járás is nehezebb így, a vércukorszint meg a vérnyomás is alig csökken. A betegség valódi okát alig ismerte föl valaki, a hiányos orvosi szakismeretek könnyen végzetes bajt okozhattak volna. Az édes pezsgő mértéktelen iszogatása talán csak az egyik ok – tavaly február óta a szervezet van állandó veszedelemben.

A szellem bizony nem szárnyal a régi könnyedséggel! Abban látom réginek Gyulát, ahogy-amit kérdezősködik, meg ahogy magához vonva búcsúzik tőlem, a lépcsőig kísérvé.

A Vörösmarty téren bukkanok föl, látom távolról a könyvheti sátrakat, Radnótit, Kornis Mihályt. Persze, övök a vásár.

A Kossuth hajón zajlik a könyvheti fogadás. Kénytelen vagyok Tóth Laciba s az Alicia nevű halavány, dunaszerdahelyi leányzóba kapaszkodni – a szomszéd asztal JAK-os, Kőrösi Zoli-s, Mészáros Sándor-os, Kukorelly Endré-s világa annyira taszít. Szinte inkognitóban megyek valami ételmaradékért, sörért. Idegenebbnek érzem magam az írók közt, mint a hetvenes évek óta bármikor. Kapok azért jó szót is jelentéktelen emberektől, de olyan méltóságok, mint a könyvhétnyitó Kányádi, észre sem vesznek.

11 óra felé vonulok be a tévé mellől Fülep-kéziratomat összehozni, fél négyre nyolcaldalnyira jön ki a szöveg. Jó lett, de hogyan aludjak el?

VI. 6. Péntek

Sörtől, konyaktól, Dormicumtól, no meg a kevés alvástól megviselt vagyok; de legalább Németh Ferenc könyvét ünneplhetik már.

Elmegyek a Helikon könyvesboltba, a *Mándy-émlékkönyv* Nap Kiadó-s bemutatójára. Matyi majd egyórás műsort állított össze. Élvezhetők a Papp Zoli mondta részletek – de ő maga úgy elcsuklik a végén, alig tudja megúszni sírás nélkül. Láttam Csűröst, de a büfé elől meglépek. A Kortársat, az Írószövetséget, a Trönstrom svéd íróval ebédelést egy szín alatt intézem el. Mara mond megdöbbsentőt: Lakatos Pista felnyúlt egy könyvért, s fél szeme elsötétült, lába is félig megbénult – agyvérzéssel a kórházban van. Módosról is szívűrt jelentenek.

Rosszul ülök az ebédnél, sem Pomogátsékkal, sem Határ Győzőékkel, sem a díszvendéggel nem tudok beszélni – leginkább még Erős László rádióssal. A szomszéd, hosszú asztalnál a fideszes vezérkar Orbántól Deutschig, Tellértől Németh Zsoltig. Pomogáts Béla majdnem cinikusan céloz a jövődő kormányvaló jó kapcsolatra, hogy ne tekintsék székházunkat Holtak Házának.

Gereben kapcsolódik hozzám a Kálvin tér előtt, ő is a Ráday-kollégiumba jön. Pillanatra még elhiszem, ebből a bemutatásból még kiszülhet valami jó – de megint csak hitsorsosaim műveletlensége, érzéketlensége uralkodik, vagyunk összesen ötvenen. Vörös Laci a déli Kulturális Krónikából tudta meg, mi lesz itt. Dórának Kiss Zsuzsa hiába telefonált, éppen orvoshoz kell mennie.

Az *Ezer este* előhangját olyan pontosan mondom el, hurrát érdemelne... ehelyett? Bori úr, akinek jelenlétét külön említik, nem méltat arra, hogy egyáltalán szóba álljon velem. Németh Ferenc persze hálás-gyönyörűt ír a könyvébe. Vörösekkel megyek el, s M. Bea figyelmeztetésére elmegyek a Nyugatiig, ahol a Helikon-kiadású *Hetvenes évek* stószban áll Orbáné mellett... 440 forintért. Az Ó utcán át jövök haza, érzem, hogy nagyon gyűrött vagyok belül.

Fél tizenkettő után azért hallgatom a könyvheti eszmecesterét: Jókai Anna nem hallgatja el a jogos panaszokat... Gyula jelentkezett, kicsit javul, de hangjából is érzem, nagyon rühelli állapotát.

VI. 7. Szombat

Féjfájós ébredés, csöpögős, szeles, szeszélyes idő. Jánosék vajon hogy „élvezik” Fonyódon? Együtt vásárolunk a Toldi mozival szemben megnyílt élelmiszer-áruházban, kifizetem a négy és fél ezres telefonszámlát. Érkezik Csűrös az *Újhold Kör* antológiával. Nemcsak az akadémiai bemutató kárvallottja, nemcsak hogy semmit nem kapott a válogató, előszóíró munkáért, de száz példányából is elvittek hatvanat a szerzők számára. Miklós nem hallott Lakatos rosszulletéről. Én délután, Lengyel Balázstól értesülök a részletekről. A János-kórházba vitte felesége. Elsősorban a látását érte baj (Stock szerint embólia); talán nem olyan vészes a helyzet. Miklós részletesen elmondja az egyetemi ügyeket is, a Pázmányt már nem látja jobb szeműnek. Diplomát is alig tudnak adni a két nyelvvizsgától ódzkodó hallgatónak.

Ő hozta a hírt, hogy 14–15 óra közt ki vagyok írva dedikálóként a Liszt Ferenc téren az Orpheusz Kiadó költészeti antológiája miatt. Fél 3-kor odamegyek. Beszélgetek Parancs Jancsival tudóműtétjéről. Délutánonként le kell feküdnie, jelentkezik az oxigénhiány. Gergely Ágítól kapok kötetet. Marton Ottó komoly gyűjtő, nyomomat követve a Vörösmarty téren talál meg a Nap Kiadónál. Matyi, Lengyel B. ül itt mellettem. Vonulnak mellettünk hosszú tömött sorok, de se a Mándy-antológiát, se az én naplómát nem kívánják meg (Marton Ottó az *Ezer estét* dedikálta). Végül azért egy Tóth József nevű, 1949-ben gimnáziumomban érettségizett kiváltja egy 1000 Ft-os könyvem (Ilona szerint adogattak el belőle). A szenciació Csurka dedikálása volt, őhöz járultak seregestül, és Pribojszky Matyi is büszkén dedikál nekem (és Matyinak) az Antológia Kiadó Püski melletti sátrában. Domokos Matyinak gratulálok *Poszt-poszt-modernbe* írt gyilkos szövegéért.

Itthon már nem sok időm marad. Dóráékat hívom föl. Páromat nagyon megviselte a mai vendéglésre készülődés, de kivágja a rezet, mert a paradicsomhéjba készített szardíniás előételtől a pulykaszeleteken át a tortáig valósággal remekelt. Ezt később többször elmondom neki.

A két páron meglátni, hogy külföldi utakról (Svájcból, Finnországból) tért haza. Szopori Nagy Lajost valami kitüntetés érte, jóízű beszédét szívesen hallgatjuk, Stock Imréről pedig az bizonyosodik be újra, milyen jó orvos. Gyula baját is diagnosztizálja látatlanul, velem mindenki elégedett; az érettségi találkozás fotón engem látnak legfiatalabbnak.

A vendégeket etyeki szürkebaráttal és boglári sauvignonnal kínálok. Mutattam nekik a könyvheti könyveket. Legélénkebb reagálóm Mária, akit Világosság-beli cikkéért kell ma dicsérni. Sárka öröme az unokák képeinek mutogatásában teljesedik ki.

Fél 11-kor már magunk vagyunk, Stock Imre korai lefekvő.

VI. 8. Vasárnap

Medárd napján, ha az ég nem is ereszti ránk áldásait, változékony az idő. Mégis elég meleg ahhoz, hogy a Fonyódon levő Jánosék és Luca együttese felől nyugodtak lehessünk.

Földéritek Gyulát; kicsit javul, de az Ica által bevitt neurológiaikötetben ijesztő auspiciumokat talált állapotáról. Még egyszer fölhív Vörös Laci telefonja után: mi az a pozitív nyilatkozat Albert Páltól a Magyar Nemzetben – az, hogy Mészöly, Nádas vannak a csúcson, aztán Esterházy meg a többi után, Jancsó erőterében, ott van a háttérben Hernádi is.

Erről a napról úgy határoztam, hogy kiállításokat nézünk.

A Múcsarnokban a Gerzson(ék) kiírta Szalon Kiállítás, az újraparkettázott, szépen világított teremben kb. 120 művész anyagát kínálja. Legalább ötven mű megállít. Feltűnő, hogy Jankovics Józsefen kívül nincs senki ismerős. Átvándlizunk a Petőfi Múzeumba, ahol F. Fábri Zsuzsanna fotóanyagában, legeldugottabb paravánon, de ott van három '82. XII. 18-án fölvetett fotóm.

Látom itthon a pápa krakkói jelenetét, ahogy szentté avatásának jóváhagyásával tiszteli meg Hedviget, Jadvigát.

Gerzsonékkal találkoztam beszéltünk meg a közös Bozayékhoz menetelhez.

Kellemes a kerti diskurzus; a témákat nem számítva, mert a fiúk körében kizárólag a zenei fesztiválról van szó. Később az elkülönülő vacsora utáni társaságban Sárka a szóvivő a hittan, vallás, egyház körüli családi problémákkal. Attila politizál, a MIÉP-ről, Fideszről, a versenyből kiesett Pozsgayról. Pali karcagi tapasztalatai alapján attól tart, megint csak Horn lesz a nyerő.

A kaják kakukkfűízűek, a rétegesen szókített hajú Erzs is megkeseríti szájam ízét, amikor a Magyarország című lap Kassai B. Károly főmunkatársát dicsérve úgy adja el volt férjét, hogy „Bandi volt barátja”.

Kölcsönösen megállapítjuk, hogy Devichék nagyon szimpatikusak voltak.

VI. 11. Szerda

Rászánom magam újra Rádics Jóska számának tárcsázására. Elgyötört hangon a feleség hívja valahonnét; ő már Bandinak szólítva köszönt, és szívesen beszél velem. Az ötvenéves találgatóról a perforálódottvakbél-műtétje miatt kimaradt; szívkoszorú-ügyeit hátsó fali bonyodalmak teszik kockázatosná. Igen, március 15-én a Veres Péter-megemlékezésünkkor rosszul lett az Akadémián.

Ha minden kötél szakad, Papp Lajos kezére adná magát, benne emberileg is bízunk. Bánatosan sorolja emberi veszteségeit. Legfájdalmasabb Matyi öccsének haláláról szól, merthogy gondozóként végigcsinálta vele azt az öt évet. Sokat emlegeti az egykori parasztköltőket, akiknek sokat köszönhet, s olyan epizódokat (apja Rajkkal való konfliktusát) említi, amit sose mondott el. Mészölyről, a Móricz Zsigmond iskoláról való véleményei normálisak. Kíváncsi a dokumentációra, amit majd küldetek neki. Végül meleg szavakkal köszöni érdeklődésemet – jól esett valakinek vallania ezekről a dolgokról.

Belegondolni is keserves, mi ment veszendőbe kettőnk között, hogy még a kapcsolatfölvétel is mennyire abszurd az elrohant évtizedek után.

Ebéd után megyek a Kortársba; a Jánoséktól jött Sárka már otthon. János filmezett Fonyódon; a családról és Lucáról aranyos jelenetek adódtak.

Mara áldásos közreműködése folytán életemben először „beírják” kéziratomat a számítógépbe. Somogyi Gyula az íródeák. Meggyőződhetem ismét tördelőszerkesztői rátermettségéről. Egyházashetyére nem megyünk, mert Kis Pintérnek csak 20-a jó. Matyi se szabad akkor.

Matyi *Hét évszázad*-kritikáját olvasom a Holmiban (remek!), és Várady Szabolcs elemzését egy Philip Larkin-vers fordítóversenyéről. A publikációban persze nevem se fordul elő.

Rózsika tornáztat, dicséri lányait. Mariba valóban bele lehet szeretni, szeméből szinte aranylik a belső érték. A leszázalékolt könyvek oszlopából egy arasznyi *Hetvenes évek* elfogyott. Veszek még egy példányt.

Itthon Kautzky, Ébert telefonjai, Gyula kétszer is hívott, jókedvűbben, mert holnap hazarendedik. Sárka Vörös Jutkával félórás telefonon, Lacit beszervezem a *Confessiót* másodszer is elutasító Domokos helyett Vekerdi-kritikára.

Matyitól telefonon búcsúztam, gratuláltam a Holmi-cikkhez. Mindenre fanyar megjegyzéseket tesz, Csűrös Újhold-kötet-szerkesztéséről, a becskereki Fülep-könyvről, Lászlóról, Hetyéről, a közösségek válságáról.

VI. 12. Csütörtök

Nagy fejfájás, Quarelin után tesz-veszek, könyveket transzponálok, leveleket írok. A két Gyula ismét jelentkezik. Békési külön kérése: nézzem át száz versből álló új kötet-összeállítását, mely természetesen az eddigieknél is jobb lesz.

Nem hiányzott a két délutáni ülés: a Szakszervezetben meg a FÉSZEK-ben. Mezey Kati szerencsére elmuzsikálja a főtémákat, meg Jókai Anna is, kellőképpen kiengedve magát. Még azt is megújrázva, hogyan mondott Mándy temetésén a Széchenyi Akadémia és a Szövetség nevében beszédet, s Fodor Gábor hogy köszönt neki „Jó napot”-tal, s ő viszont „Pá”-val. Kati védelmezni próbálja a vakulással fenyegetett Lakatos *Hét évszázadát*, melyet sorra lőnek ki Görömbei, Szokolczay, Domokos. Vasy Géza itt helyben mond róla megsemmisítő érveket. Nem érdekel sem ez, sem a FÉSZEK tornázása a létezés felé. Lázár Eszter nincs jelen. Éppen Hollandiából közvetít a rádiónak. Galambos dicséri (én hallgatók), Molnár Éva munkáját pedig már-már világhírűre emelik.

A Dob utca sarkán újra Mezey Katit látom; várja Jánost, hogy együtt mehessenek a Fidesz zenekadémiai gyűlésére (végül én hozom össze őket).

Vityehszkiről látok érdekes filmet, s elég ízléses a régtől emlegetett Luis Malle-féle *Szívőrej* – főszerepben a Pór Jutkára emlékeztető Lea Massarival.

VI. 13. Péntek

Beértem ma is kevés alvással, a fáradtságba, kiábrándultságba már belenyugvással. Már nem is ér pofonként Ács Mara Kis Pintér előtti bejelentése a Fülep-könyv-bemutatómról: „Ezt... nem akarjuk közölni...” Eredetileg én se ide szántam, hanem a Tiszatájnak. Sajnálják, hogy Hetyén nem találkozhatunk.

Nagyobb baj, hogy én hiába írom sok-sok leveletem, valahogy nem jutok előbbre. Dipold Pál hetek óta nem válaszol megkeresésemre.

Brókés Ágnes bezzeg megtalál, a párás levegőtől izzadva, zavart mimikával közli, azért hívott a múltkor, mert ösztöndíjajavaslatot akart kérni tőlem – most nyomban kicsikarja a MATOE részére.

Társadalmi és családi jótékonyágom abban nyilvánul meg még, hogy ebéd után elmegyünk a lipótvárosi német önkormányzat Parlament Café Galériájába Bayer Erzsébet kiállítására. Szirmay dedikál ott bőszen, mellette majdnem teljesen őssen Tavaszy Noémi számol be mögöttem ülve Sáríkáknak. Pogány Gábor vállalja a képek dicséretét. Én hívom föl S. figyelmét Krieger Évára, régi fonyódi nyaraló-ismerősümkre, Móricz György Fülep pécsi tanítványként mutatkozik be. Szirmay a Somogy-beli őrségváltásról faggat aggályosan. Nem lelkesedik Tüskés módszereiért. (Én már nem bánom devalválódásomat.) Bayer E. legalább kedves, vékonyágában érzek valamit Baba nénémről, szentlászói sváb falusiassága pedig valahogy Mérővel is érintkezik.

Megyünk a Dob utcába Dávidékhoz Bulláéktól, Kelemenéktől kapott ruhaholmikkal, csokoládékkal. A gyerekek bizonyítványa példás, dicséretes, jeles. Katica aranyosan számol be „kis testét” ért balesetéről (megütötte a térdét) biciklilánca lepotyogásakor. Sáríka írat pár sort egy virágos fényképre, a hittanosoknak, Bence helyett ezt viszi el vasárnap a templomba, évszáróra.

Kapott videokazettával visszük Ágota Vadrózsák-beli táncjeleneteit. Jó, hogy csinálja, nagyon helyes lány, olykor még Jánosra is emlékeztet bennünket.

VI. 14. Szombat. Bp.–Fonyód

Még néhány levél – például Csoórinak, Rádics Jóskának, Lőrinc Ferencnek, még egy posztára menetel (befizetem a badacsonyi tagdíjat, duplán), nagyon jó búcsúébredet kapok Sáríká-tól, s úgy érzem, mindent alaposan előkészítettem a Fonyódoz menetelre. Jánosék, akik a kedvünkért részt vesznek Durkó búcsúhangversenyén (Bartók *Négy zenekari darabja*, III. *zongoraversenye* Jandó előadásában előzi meg *János jelenéseit*...). Már fél 2-kor nálunk vannak a „gömbölő” Lucával. János az éppen megeredt esőben indul el velem Kelenföldre, Sáríka így csak a Közbe kísér le, Bea az ablakból integet.

Budán már szűnik a felhőszakadás – tudok közben a legfontosabbakról Jánossal beszélni. Talán július elején költözhetnek... Besegít a Littera Nova Kiadó kézirat-elutasításaiba Halász Krisztina barátnőjükkal.

Fülkémben egy csúnya pár csókolózik Siófokig. Az előfizetett Nappali Ház Aczél-interjúit olvasom. Milyen bájos toleranciával beszélnek róla. Szép a csupa zöld világ, a Balatonban már fürdenek is.

Laci „boszorkánylövésivel” nehezen ballag, Bözsi is kijött elem. Átviszem a sok ajándékot, amit még a múltkor itt megvettünk, s veszek hozzá a Pátriában még bombont...

Egy vidám amerikai film közben mondom híreinket. A múlt hét végén itt járt Jánosék filmet is készítettek, nyáron majd meg lehet nézni. Lucáról lelkesen beszélnek, de Beát szomorúnak látták (lehet ez benne alkati vonás is).

Zivatar után iszkolunk haza. Berendezkedni jó. Kivételesen Kerényi Imre színészdiplomás közvetítését is szívesen nézem. Claudiában látszik temperamentum; Balázsovits lánya semmilyen.

Nem nagyon merek rágondolni, miért vagyok itt, Sobor Anti naplóját kezdem elolvasni – elálmosodom rajta...

VI. 15. Vasárnap. Fonyód

Olyan jól érzem magam, annyira pihentek, szinte újjászületettnek, hogy többször is magamra csodálkozom. Az éjszakai eső után foghatóbb a légkör, mintha a nem hideg szél megmozgatta volna a hegyközi utca és Balaton fölötti eget. A kápolnából jövő nővérek reggelijétől a partra indulok. Sétálok a nyitott strandon (állítólag megszűnik a napi belépti jegy is). Nem fungál még persze semmi, csak a kiszolgálóbódékat javítgatják, s egy gyerekcsapat ugrik a vízbe testületileg. Közel van a túlsó part, s minden tiszta, jól körvonalazott, inspirálóan üde. Még az aluljáró felirataiban is van ihlető fantázia: „Észrevetted már, hogy nincs nálam külön?” – válasz: „Hol találom nincs-et?”

Többszöri kísérletre megtalálom Gyulát. Kettős látása még megvan, eszerint elemzi magát mint legcinikusabb jelenséget. Eldöntötte, hogy nem válaszol Eörsinek. Alkotói pesszimizmusomra azt feleli: mégiscsak történt velem egy s más ebben az évben. Őt és egy maroknyi embert érdeklí még, mit írok; a többi nem számít.

Gálné, az egykori könyvárus köszön rám. Meghízott, négy dédunokával dicsekedhet, de egészsége gyenge lábakon áll. Elvásárlok majdnem háromezer forintot. Élvezem Bözsi rántott pipijét, ízes sült krumpliját, salátáját s az „utolsó” epret.

Laci átjön megvizsgálni a traktorként zörgő Szaratov hűtőszekrényünket. Ritka leleménnyel megtalálja a szekrény hátlapja mögé (még tavaly, az utolsó mosogatáskor) behullt kávéskanalat. A televíziót is beállítja tűrhetőre – nézem is rajta a *Homok*-os brazil sorozatot meg az *Ezer lépést*.

Nagy írói kedvemben csak a tavaly második félévi naplót kezdem olvasni. (Éjfél után fél 4-re éppen a Városmajor úti beszámolóig jutok.)

Ez igazán szép nap volt – jelentem Sáríkáknak, nem vállalva magamért semmi személyes felelősséget. A TV-2-ön egyre Torockóról beszél Ráday.

Sáríka szerint Jánosék jól megvoltak a hangversenyen, Csűrőssel, Bozayékkal, Körmendi Klárral találkoztak. Közben Luca baba vígan körbejárta már járókája ketrecét.

VI. 16. Hétfő. Fonyód

Máris elkutyultam; pálinkás Dornicummal kellett álomba lökni négy óra felé, amikor kint már a hajnal készülődött. Kóválygok is reggel éppen eléggé. Az újságolvasás után nem tudok magamnak jobbat ajánlani, mint az elmúlt év történetével való újrakismerkedést.

A tavalyi naplóba való elmerülés azonban hiába hozza fel a már feledett észleleteket, semmiféle drámai szembesüléssel sem jár. Olyan, mintha nem is velem történt volna mindaz, ami történt. Érdekes ugyan, hogy a műtét után (ahogy ezt a Városmajorban meg is állapították) mintha egy napot elvesztettem volna.

Érdekesebbnek, frissebbnek látszik minden, ami ebben az évben történt velem – de közben valahányszor a célra sandítok, elfog a kétségbeesés: írni valamit is ebből, s verset formázni?! Hiszen – ahogy egy hang sugallja – ennyi idős korban már abba is hagyják a lírázást.

Két kedvező hang a külvilágból: a Duna TV *Helikon*-műsorának házigazdája, Domokos Matyi nem kíméletes Bán Zoltán Andrással, a *Szép versek* szerkesztőjével. Kötetét csak úgy tudná elfogadni, mint „az én szép verseimet”, mert különben Ágh, Buda, Fodor András és mások hiányát csak úgy, hogy ebben az évben nem írtak verset.

A másik mozzanat a Balaton látványa. Változás készül a meteorológiában, ennek s a világos éjszakának színjátékaként a víz szinte ki akar emelkedni medréből. Meghatóan anyagszerű a mólók közt s távolabb is. Ember pedig alig van; a mólón csak egy lány üldögél, a „nyíl” legvégén. Fagyaltot nyalva kanyarodom vissza. Megnézem Sütő András hetvenéveségének ünneplését.

A marosvásárhelyi eseményről bátran mesél; *A nyelvhalálról való álom*-tévjátékban is vannak szép részletek, bár a lejátszás García Lorca-s lehetőségei helyett néha bizony a szentimentalizmus meg a népszínmű marad. Akad bergmanos mozzanat, amikor a buszmegállónál léniában álló emberek nem felelnek a magyarul kérdező írónak, vagy amikor Kemény Zsigmondot felültetik az adysan beszélő ló húzta csézára.

VI. 18. Szerda. Fonyód

A krónikus terméketlenség, úgy látszik, annyira nyomja tudatomat, hogy már 6-7 óra közt főlébredek; naplót írok, Sobor naplóját olvasom, s továbbra se járatom agyam verseken.

További zavart támaszt bennem az érkező posta is.

A Nemzeti Filharmónia (Tóthpál Jóskákék) Stravinsky *Őzönvizét* kínálják lefordításra, de idétlenül gyors reagálást kérnek. Sáríka levele s főként vele való telefonbeszélgetésem csitít le végre (Tóthpál neki szeptemberi határidőt mondott, azt vállalhatnám...). Persze Kováts Anikó is keresett, hogy segítsék neki a Szabó Magda-ünneplést méltóságosabbá tenni. Ez tegnap két telefonjába került.

Jött még levél Csűröstől. Leírja a durkós hangversenyt. Tetszett neki. Attila hiányolta a megjegyezhető dallamokat. Miklós észrevette rossz lelkiállapotomat – s ezt főként a Somogy-FÉSZEK-Írószövetség és egyéb elbizonytalanodó örökségeim sorsa miatti aggodalmamra vezet vissza. Van ebben valami. Még jó, hogy Arany Jánossal vigasztal: hogy a költőnek akár legrosszabb kedvében is „csak hangköre más”, mindenképpen kibukik belőle, amit mondanía kell.

Még a cvekedliebéd után se sikerül írni, kivált nem, amiért jön Simon Ottó, tervezi kötetét, Fonyódi Helikonját. Elmenetele után is böngészek, tévézek még, de a kultikusan kikészített, félbehajtott üres papír végre a legkönnyebb irányban elmozdul: írok arról az állapotról, amikor október 16-án a hőemelkedés hallatán két hőmérőt tetetett belém az orvos – s eszembe jutott a Szuntery betegszobája.

Sok időt pazarlok el odaát a vacsora körül; Hecz Gábor málnát hoz, a lányok örülnek. Baba nővérem utolsó napja ez a nyolcvanöt előtt.

Itthon a tűrhető 1970-es *Pillangót*, de még a Paraguay–Argentína kupameccset is nézem, s közben ihletődöm egy Stryk Sándorra való portré-, érettségitalálkozó-versre. Zavarosan alszom el, tintafoltot hagyva a paplanhuzaton.

VI. 19. Csütörtök. Fonyód

Fejér György János szerencsétet megint lehetetlen temperamentumával. A Hubaynak velem küldeni szándékozott levelet már kétszer megjelentette. Az erőskezű Walterhez Makkay János mellett velem szeretne bevezetőt íratni.

Gyulát ma elkapom. Szűnőben kettős látása; már járja a várost.

Viszem a nyolcvanöt évesnek a frissen csomagolt kávé, pezsgőt; ünnepeljünk jó hangulatban. Kicsit izgulok, mit telefonál Sárika. Fél egykor szerencsére azt, hogy az egyhónapos alapos vizsgálat után is rendben van menyünk, Bea második terhessége. Aranyos Baba, ahogy a csillogó szemű Lucáról is érdeklődik Beától – röviden én is szólok Sárikával. (Délután megveszem a teraszra kedvéért, névnapjára az asztali napernyőt.)

A szokásostól abban különbözik családi ebédünk, hogy ritkábban idézzük a múltat, bár Baba említette: szeretne majd Dávidékkal Berénybe autózni.

Két vers megszületik ma is. Talán nem annyira győtrődve, a tévében sincs mit nézni. Friderikusz válogatott műsorát naponta reklámozták.

VI. 20. Péntek. Fonyód

Mint amikor a szekér kerekét bekenik kocsikenőccsel: nyilvánvalóan jobban megy a vereség. Akármilyen nehéz témába fogok – intenzív osztály, az élet törekenységére rádöbbenés, a lisszaboni kikötő –, aránylag könnyen megkészl a penzum.

Az utolsót éjfél után, Billy Wilder-film és futballközvetítés közben tervelem ki, s egy óra kell hozzá még, hogy harmincsoroson kész legyen.

Délelőtt esős, borús volt a világ, délutánra kifényesült. Vacsora után a „Varga lány” Vali lánya kéri ötezerért, hogy kozmetikus-tábláját kerítésünkre tehesse.

A vacak Dallas-részlet után Baba kedvéért nézem Kepes ezúttal feszélyező műsorát, a csodagyerekekről.

Némi melegségre vágyva a csepergésben, tárcsázom a VI. kerületet. Megérezem, hogy egy hét után már az ünnepi magányt nehezebben viseli párom. Elárulja, hogy Lakatos András egy tüsszentés után úgy lebénuult, hogy otthon csak deszkán szabad feküdnie...

A *Serlock Holmes magánéletét* láttam már, de rossz képernyőn is minden részletében újra élvezem. Profimunka.

Az osztrák származású rendezőre osztrák sört iszom.

Czeizel adatösszegzése szerint a területre eső zsenik száma szerint Ausztria vezet – mi csak tizennegyedik a sorban.

VI. 21. Szombat. Fonyód–Badacsony–Fonyód

Elkövetkezett a második sebesség, mert tegnap is, ma is csak négy óra után aludtam el. Írni viszont tudok, a közérzetem jó – és az idő meg aranyos, szinte idillien tiszta fényű.

Külön stimulust kapok attól, hogy a Badacsonyba menetel előtt a pavilonsornál ismerősnek tartott nő örömmel köszönt, visszajön az aluljáró lépcsőjéről. Én viszont az Erdélyi Piroskára emlékeztető, szemüveges hölgyre nem tudom mindjárt kívágni, hogy Hajba Inci... Mondja ő szaporán és igen kedvesen, temperamentumosan magát, temérdek buzsáki elfoglaltságát okolva, hogy itt sohasem jutott el a velem való találkozásig. Tény, hogy tíz évnél is régebben láttam. Szavából érzem azt a szeretetet, ami egyéniségét olyanképpen növeszti, ahogy megne-mesült kortársainkét, akikből a kedély, a megőrzött eredetiség gazdagabb embert csinált. Ha nem kötne a hajóra szállás, közvetlenebbül reagálnék. Visszafordultában elárulja, a fodrásznál, a bura alatt, Honti Luci mellett ülve ma is gyakran én vagyok a téma.

Csala Bálint nem vár a túlparton – nem csoda: mélyvénás trombózással kórházban van. Nézem, leszállóban az idegenforgalom itt is. Nem győzik magukat ajánlgatni az árusok, fogatosok.

Húsz-harmincan gyűltünk össze az Egy J. Baráti Társaság tagjai közül, Fonay megvan még, de már fölállni is nehezeére esik. Egy könyvet még összehozott. Csaláné középfokú műsorvezetőnek már elmenne. Megható, hogy néhányan vannak még a régiekből, de már csak igen vékony szálon lehet a lényeghez kötődni.

Kisütöttem, hogy amiként a Bakony Kalendáriumba leadtam Egy-versemet, csinálhatnánk *A vízrenéző* cím alatt külön kiadványt is, amibe belevinném saját esszém mellé Wilhelm Rudi, Gerzson, Varga Pista írását – az ő rajzaikat is.

Nem kerülhetem ki a temetőbe menetelt se. Ott is szép a környezet, ahogy balról benéz a Gulács. Kutasi Zoltán fölolvassa az *Egry sírját*. Az értelmezés jó, de a „párak harmata” helyett „párnák harmatát” mondja.

Csébi Gézával és tizenhárom éves fiával megyek az állomásra.

A visszaúti katamaránban alig lézengenek; változatlan tehát észrevételem a Balaton néptelenségéről. Semmi nóta kiszálláskor.

Bözi egyáltalán nem emlékszik a Fonay szülők arcára, a fotókat nézve Baba is csak rámondja az asszonyra: „Ő volt”. Hát persze, a '30-as években már nem voltak F.-ék Fonyódon. Laci vérnyomásmérése szerint 143/92 vagyok. Rendben.

Sárika és Honti Luca emléke ihleti *Kezek, ujjak*-versemet, mely négy órára készül el. Közben fél kettőig láttam azt is, hogy ütötték ki 2:1-re a peruiak Argentínát a kupából.

VI. 23. Hétfő. Fonyód

A megváltódás kisebb csodájának is tekinthető, ami ma történik velem. Az idő ugyan pocskék, vízhatlan cipőt kell vennem, de közben megtalálom Sárika ázott postáját. Levele tele van színnel, szeretettel, engem illető realitásérzettel, mert amit végső soron nyert eredményeimről mond – hogy egészségesen sétálhatok, nővéreimmel lehetek, nyájas hazai parton –, azt élem meg ma.

Négy verset írok meg egymás után (Orbán O. filmjéről, Bencéről, Lucáról, Sintráról) – akármilyenek is, az én hangkörömből valók, és alig győzöm ünnepelni, hogy szinte készen vagyok penzumommal. Egy – a legnehezebb lecke, amit még Stampler meg leginkább Szakolczay adott föl – holnapra marad, vagy végleg elmarad. Jóérzésemet, hogy mégiscsak tudok még írni – sőt, amihez nyúlok, megelevenedett kezem alatt –, már nem ronthatja le az sem, ha itt befejezem.

Jó még Salamon Nándor váratlan levele Szombathelyről. Igen melegen köszöni a naplót, sokat tanult belőlük. Szeretné olvasni a folytatást is nyugdíjas korában. És az elállt eső után különösen tiszta levegő a strandon. Ott sétálok érzéki élmények nélkül, de váltig örvendezve, milyen szabadon lélegzem, milyen könnyű a világ. Mintha lelkileg most volnék igazán gyógyult.

A Karácsony utcában pedig öröm, hogy Hecz Gábor hoz ismét egy kis málnát.

Este kilenc és negyed tizenegy közt képtelen vagyok telefonálni Sárikának: folyvást foglalt (rossz?) a telefonunk.

Ha már Sárikát nem érhettem el, nézem a szörnyű, Jusst László-féle vitafórumot (ezúttal az egyházi iskolák helyzetéről) és a *Redl ezredest*. Ezt változatlanul jó filmnek tartom. Szegény Hernádi György hogy keringőzik benne – látni vagy hétszer...

VI. 24. Kedd. Fonyód

Mondhatnám már én is a Pábert utánzó Sinkovits szavaival: „El vagyok magamtól ragadtatva...” Részint azért, mert alig pár órás alvás, de jókora reggeli fejfájás után hamar rendbe jövök, részint meg azért, mivel belső szorongás nélkül vágok neki a Szakolczay és Stampler diktálta feladatnak. Ihletőül újra elolvasom Stampler leveleit meg a Fajsi Kohóról írt brosúráját. Akkora

rábeszélőerővel próbált a honfoglalás-témába befogni, kétszer egymás után, hogy végül engedek a kényszernek, sőt fölhasználom lendületes inspirációit abban a reményben, hogy nem rontom az ő ideáját, tárgyi beavatását – sőt költészeté elevenítem; egyúttal az egészet neki ajánlom. A *Jádi Oratórium* rendelője ennyit tőlem is érdemel.

Kissné Lili levele örvendeztet ma meg. Estefelé a László-napi jókívánatokat kezdem fogalmazni. A politikában Torgyán ügynöki lejárata van ismét soron; Juszt László bemutatja egy postarabló elfogását (nem szégyenkezik az ifjú).

Sárikát föl hívom ma is, mivel Dávidéknál folyton foglalt a szám. Volt ma Konok Tamás kiállításán (ráismert a művész és Petrovicsék). Ágota meggyógyult, de Beánál jelentkezett valami fájás, őt kell helyettesítenie Lucánál. Jánosék Balzac utcai mesterei végre csináltak is valamit.

Szép hongkongi filmet látok egy Alzheimer-kóros volt vadászpülőről. Szegény ottaniak... mehetnek vissza Kína tág kebelére.

VI. 25. Szerda. Fonyód

Diadalmam dicsőségére minden eddiginél pocsekabbul aludtam: összesen tán két és fél órát. Mint aki mindent kibír, jókedvvel vágok neki a napnak, annál inkább is, mivel Sárika levele jó híreket tartalmaz Lucáról, s Tüskés levele is jó hangulatú. Szuntyer-vallomáomat újra akarja közölni az 1999/1. számban, melynek máris dossziét nyitott. Neki még voltak kellemes könyvheti élményei itt-ott a Dunántúlon.

Néhány lap és levél után nekifogok Moldova *A Balaton elrablása* című riportkönyvének. (Laci névnapjára vettem, így holnaputánig el akarom olvasni.) Alapos, invenciózus könyv; sok mindent elsődlegesen tár föl a vízügyi, partvédelmi, hal- és halászatproblémáktól az angolnapusztulásig. Moldovával se leszek soha jóban, de úgy látszik, feladatvállaló konokságát, időnkénti szimpatikus témaválasztását, írni tudását tisztelnem kell.

Délutánra igazi nyáriassá válik az idő. Szedtem meggyfánkról egy lábasra valót, s mivel Laci nem kedveli a meggyet, cseresznyét is veszek ebédre. Nagyon jóízűen duplázok a túrós csuszából. Utolsó lapomon erről még hírt adok Sárikának.

A vacsoráról fél nyolc után elsetálok Simon Ottóhoz. A konyhájában ülünk eleinte, kőszülőt süt, és jóféle soproni kékfrankossal kínál. Ettől lassan föloldódom; tudok beszélni legalább arról a romlásról, amit Ottó is észlel maga körül, mennyire megváltozott például a régi, kedélyes tanári kollektíva világa. Elképzelhetetlen a születésnapos Ottó ünneplése. A föl idézett Balaton problémájához és egyéb keservekhez találoán szól hozzá. Talált egy pedagógát, aki versrésztelkekkel szőtt levelében ajánlja magát. Írunk is neki egy lapot, meg Takáts Gyulának.

Berekszagú levegő veszi körül a Karácsony utca végét. Ennek is lehet örülni, meg házunk előtt Hecz Irénke fölbukkanásának. Ő nehezebben érti, miért fájjaljuk a tűnt időt, neki éppen jó társasági élménye volt. Gratulálok sikeres, százezer forintot is nyert lányához – s kapok tőle egy búcsúpusztit.

A tévében Isac Perlmann és a klezmer zene dicsőül meg.

VI. 26. Csütörtök. Fonyód

Ma sem aludtam igazán könnyedén, hajnali álmomban női incselkedés is volt. Furcsa, hogy még csak egy napja szabadultam a „szüléstől”, s hogy „gyerekeimre” olyan félve, idegenkedve gondolok! Tüskés Tibornak írok hosszabb levelet, megveszem az évadra szóló kabint 6600 forintért. Ma nem esik jól a paradicsomos húsgombóc, bajlódom a gyomrommal. A híradóban Karadzicsra és társaira Ausztriában leselkedő kommandósokról is esik szó; Pol Potról már nem tudják, él-e vagy sem. Torgyán megint tiltakozik az ügynökgyanú ellen, a Tocsik-per meg azért dől dugába, mert Horn nem hagyja magát ez ügyben felelőssé tenni, Suchmannt is kidobatta.

Elovasom végig Moldova Balaton-könyvét, a portrék közül a badacsonyi polgármesteré érdekes, meg Nemcsóké, aki láthatóan gusztusa szerinti, feltörekvő plebejus lény.

Fő teljesítményem ma a Sneé Péternek írt levél. Közben, sajna, talán a melegedés miatt, több mint egy hónap után ismét jelentkezik a gyomorszáj körüli szorongás. Mólói esti séta, két krimi (a *Dilinger balottat* is most látom először) után is elővesz.

A fizikai korlátok közt mindjárt lelankad a szellem jókedve, ehét bármennyi finom édeséget.

(A kézirat itt megszakad.)

Atléta (1997)